

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2020. október 26.

VÍZÜGYI ISMERETEK

KÖZÉPSZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

2020. október 26. 8:00

Időtartam: 120 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA

Fontos tudnivalók

A feladatok megoldási sorrendje tetszőleges. A feladatokat figyelmesen olvassa el!
A válaszokat az előírt módon adja meg!

A tesztfeladatoknál csak az egyértelmű javítás fogadható el. Ha a helyes válaszok számánál több választ jelöl meg, a többletválaszok számával a pontszámot csökkenteni kell.
A feladatokra kapott pontszám nem lehet negatív.

A dolgozat elkészítéséhez szöveges adatok tárolására és megjelenítésére nem alkalmas zsebszámológép, körző, vonalzó és függvénytáblázat használható.

A számítási feladatok megoldásához, ha kell, készítsen rajzos vázlatot, a megoldás tervezetét írja le, mert a feladatra adható pontszám egy része erre adható!

Kék vagy fekete színű tollal dolgozzon, a rajzokat ceruzával készítse!

Ügyeljen arra, hogy a lényegesebb részsámítások is nyomon követhetők legyenek!
Figyeljen a megfelelő mértékegységek használatára!

Tesztjellegű feladatok

1. feladat

Egyszerű választás

Egészítse ki a megkezdett mondatot! Karikázza be a helyes válasz betűjelét!

12 pont

1.1 Az összegyülekezési idő...

- a) az az idő, amely alatt valamely vízfolyásban, a középsebesség alapján, a víz megtesz egy kilométert.
- b) az az időtartam, amely alatt a vízgyűjtő terület legtávolabbi pontjáról is a vizsgált szelvénybe jut a lefolyó víz.
- c) az az idő, amely ahhoz szükséges, hogy egy adott vízkészlet megújuljon.

1.2 Egy vízfolyásban a vízhozam folyamatosan növekszik. Ez alapján a vízmozgás...

- a) permanens állandó.
- b) permanens változó.
- c) nem permanens.
- d) rohanó.

1.3 A statikus vízkészlet...

- a) megújuló vízkészlet.
- b) nem megújuló vízkészlet.
- c) az egy területen rendelkezésre álló összes felszíni és felszín alatti víz összessége.
- d) csökkenése kedvező folyamat.

1.4 Egy terepi pont abszolút magassága...

- a) a tengerszint feletti magasság.
- b) egy másik terepi ponthoz viszonyított magassága.
- c) két pont magasságkülönbsége.
- d) két magassági pont vízszintes távolsága.

1.5 Az ivóvíz ózonnal történő fertőtlenítése során...

- a) a vízben hipoklórossav képződik.
- b) a szerves anyagokban található szén oxidációs száma csökken.
- c) a vízben hipoklorit ion képződik.
- d) az ózon bomlásából atomos (nászencsz) oxigén szabadul fel a vízben.

1.6 Egy ülepítőben jellemzően...

- a) vízben található szemcsés anyagok szabad ülepedése játszódik le.
- b) vízben található pelyhes anyagok akadályozott ülepedése játszódik le.
- c) vízben található pelyhek felúsztatása játszódik le.
- d) iszap sűrítése játszódik le.

2. feladat

Többszörös választás

Válassza ki a helyes válasz betűjelét, és írja azt a kipontozott helyre!

6 pont

- A. ha 1., 2., 3. igaz
- B. ha 1., 3. igaz
- C. ha 2., 4. igaz
- D. ha 4. igaz
- E. ha 1., 2., 3., 4. igaz

2.1 A vízgyűjtő terület...

- 1. határa a vízvásztó.
- 2. alakja nincs hatással a lefolyásra.
- 3. az a terület, amelyről egy vízfolyás összegyűjti csapadékból származó lefolyásra kerülő vizeket.
- 4. jellemző tulajdonsága a vízhozam.

2.2 Az egyenes kitűzés...

- 1. szükséges eszköze a mérősarú.
- 2. elvégezhető beintéssel vagy beállással.
- 3. beintéssel történő elvégzését a kitűzést irányítóhoz legközelebbi kitűzendő ponttal kell kezdeni.
- 4. szükséges eszköze a kitűzőrúd.

2.3 A danaidás vízhozammérés...

- 1. közvetett vízhozammérési módszer.
- 2. jellemzően nagyobb vízfolyások vízhozamának meghatározására alkalmas.
- 3. során használt eszköz fajtái lehetnek: Thomson, Bazin, Poncelet, Cipoletti.
- 4. a mérőedényben állandósult vízszint kialakításához szükséges kifolyónyíláson átfolyó vízhozam meghatározásán alapszik.

3. feladat

Felsorolás

Sorolja fel a szűrők típusait az alábbi csoportosításnak megfelelően!

6 pont

A szűrési sebesség

alapján lehet:

A)

B)

A szűrőanyag/felület

alapján lehet:

A)

C)

B)

D)

4. feladat

Négyféle asszociáció

Írja a helyes válasz betűjelét az állítások után!

16 pont

- A) Egyensúlyi (középszakasz jellegű) vízfolyás
- B) Feltöltődő (alsó szakasz jellegű) vízfolyás
- C) Mindkettő
- D) Egyik sem

4.1 A vízfolyás hordalékszállítás szempontjából egyensúlyban van.

4.2 A vízfolyás kanyargó, meanderező.

4.3 A vízfolyás szigeteket, hordalékkúpokat épít.

4.4 A vízfolyás általánosan mélyíti a medrét, így jól felismerhető völgyet hoz létre.

- A) Bernoulli-egyenlet
- B) Chezy-képlet
- C) Mindkettő
- D) Egyik sem

4.5 Szabad felszínű gravitációs vízmozgásban a víz középsebességének leírására alkalmas.

....

4.6 Segítségével kiszámítható egy úszóműre ható felhajtóerő.

4.7 Az energiamegmaradás törvényén alapszik.

4.8 Mozgásban lévő folyadéokra érvényes.

Számolást igénylő és ábrafelismerési feladatok

5. feladat

A Rába folyó két egymást követő, Ragyogóhíd és Vág elnevezésű vízmércéjének adatait látja. Olvassa le a vízállásokat, tekintse át a vízmércék adatait, és válaszoljon a kérdésekre!

10 pont

A) Olvassa le a vízmércékről a vízállás értékét!

Rába, Ragyogóhíd
2014.09.19. 15:00

Rába, Vág
2014.09.19. 15:00

Vízállás értéke Ragyogóhídnál: Vízállás értéke Vágnál:

- B) Határozza meg a vízmércék alapadatai alapján, van-e árvízvédelmi készütség, és ha van, milyen fokozatú a vízmérce környezetében!

Vízfolyás név:	Rába
Szelvény:	73.4 fkm
Vízmérce név:	Ragyogóhíd
Vízmérce nullpont:	141.33 mBf
LKV:	-152 cm
LNV:	450 cm
I. készütségi szint:	150 cm
II. készütségi szint:	250 cm
III. készütségi szint:	300 cm
Védekezési szint:	Elrendelő vízmérce, nincs kész.
Utolsó mérés időpontja:	2014.09.19. 15:00
Vízállás:	
Vízhozam:	-
Vízhő:	-
Vízfolyás név:	Rába
Szelvény:	51 fkm
Vízmérce név:	Vág
Vízmérce nullpont:	124.34 mBf
LKV:	-125 cm
LNV:	456 cm
I. készütségi szint:	250 cm
II. készütségi szint:	300 cm
III. készütségi szint:	350 cm
Védekezési szint:	Elrendelő vízmérce, nincs kész.
Utolsó mérés időpontja:	2014.09.19. 15:00
Vízállás:	
Vízhozam:	-
Vízhő:	-

Forrás: <https://www.vizugy.hu/>

Árvízvédelmi készütség és szintje Ragyogóhídnál:

Árvízvédelmi készütség és szintje Vágnál:

- C) Becsülje meg, hogy a vízmércék helyzete és a tapasztalt vízállásértékek alapján szeptember 20-ára hogyan változhat a vízállás Vágnál!

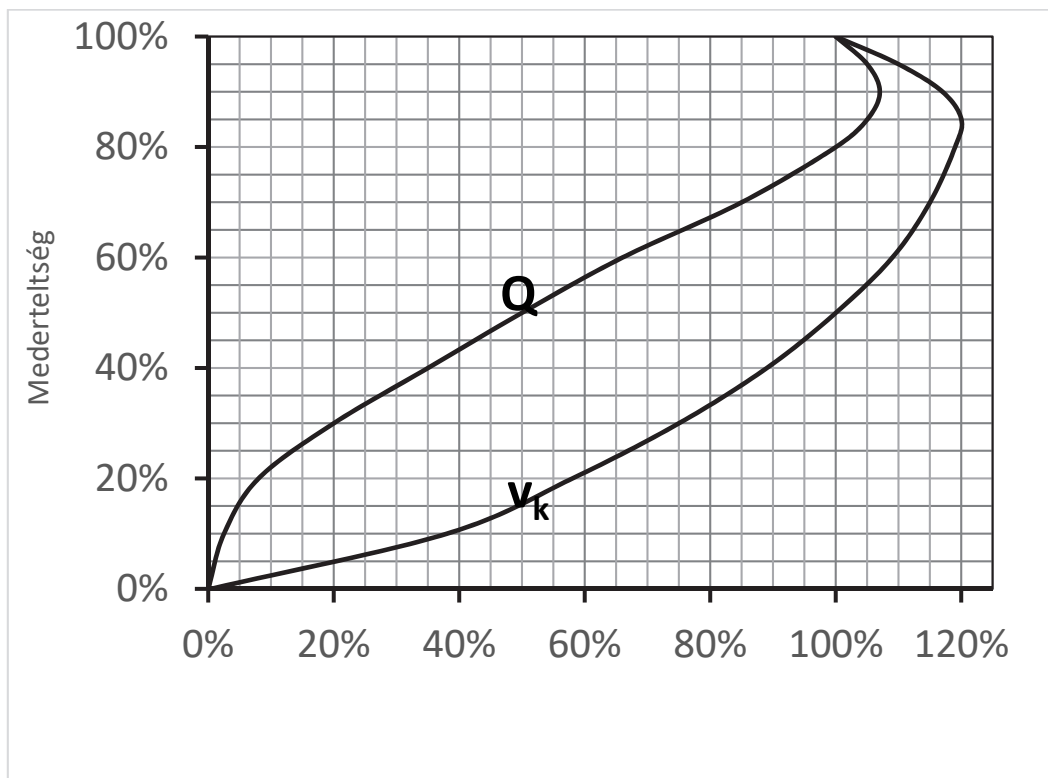
6. feladat

Határozza meg az alábbi csatornában mozgó víz jellemzőit a segédgrafikon és a folytonossági egyenlet segítségével!

10 pont

- A) Kör keresztmetszetű vízvezető csatorna átmérője 0,8 m, benne a víz magassága 60 cm. Számítsa ki a mederteltséget!

- B) Határozza meg a csatornában szállított vízhozamot az alábbi grafikon felhasználásával, ha a csatorna teljes mederteltség esetén 0,22 m³/s víz vezetésére képes!

A csatornában adott mederteltségnél szállított vízhozam értéke:

- C) Az előbbi csatorna lentebb egy méter átmérőjűre bővül. Számítsa ki, mekkora lesz a víz közepsebessége az egy méter átmérőjű csatornában, ha abban a vízszint éppen félig tölti ki a csatornát!

7. feladat

Olvassa el az alábbi szövegrészletet, és válaszoljon a kérdésekre!

9 pont

... Az új kút után felbuzdulva aztán sorra fűrték a közkifolyós kutakat, mígnem tízre szaporodott a számuk Szolnokon. (2005-ben tizenegyre a Szigligeti Színház oldalában lévő közkifolyóval, a „Czibulás Péter-kúttal” együtt.)

A Tisza Szálló és Gyógyfürdő oldalában elhelyezkedő kút ma a legmélyebb a megyeszékhelyen, hiszen majdnem egy kilométernyire, 948,0 méter mélyre fűrtak le érte, ami 819,7 és 915,4 méter közötti, felső-pannon korú homokrétegekből nyeri az 54 °C-os nátrium-hidrogénkarbonátos jellegű vizet. A savtúltengésben szenvedőkre van a legjobb hatással, mert a pH-ja 8,3-as értékű.

...

Ezután legközelebb 1989-ben készített a város új kutat, ennek helye pedig a Zagyva-parti Ispán körút volt. A kút a 680,0 és 699,1 méter közötti, felső-pannon korú homokrétegekből nyeri vizét, ezért a kitermelt víz hőfoka 46 °C, minősége pedig hasonlít a Tisza Szálló vizéhez, csak kicsit kevesebb benne az oldott anyag és a klorid.

...

Minden kút vize más ízű és szagú, hiszen minden az oldott anyagok mennyiségétől és milyenségétől függ. Elképzelhető, hogy valaki a Tisza Szállónál folyó vízre esküszik, mert az Eötvös térnek egyszer, mondjuk, záptojás szaga volt. És fordítva is így van, teljesen egyéntől és ízléstől függ, kinek melyik ízlik a leginkább.

kút neve	talpmélysége (m)	összes oldott anyag (mg/l)	keménység (nkf)	pH
Tisza Szálló	948,0	1460-1887	2,1-2,9	8,1-8,36
Eötvös tér	352,6	616-654	1,7-2,9	8,1-8,2
Széchenyi ltp.	350	652-672	1,6-2,5	7,99-8,13
Ispán krt.	720	1403-1491	1,3-2,1	8,03-8,15

Forrás: <https://www.szoljon.hu/jasz-nagykun-szolnok/kozelet-jasz-nagykun-szolnok>

A cikkben bemutatott kutakból kifolyó felszín alatti víz rétegtani helyzete és jellemzői alapján egyszerre három felszín alatti víztípusba is besorolható.

Írja le, hogy a cikkben szereplő kút vizei milyen felszín alatti víztípusba sorolhatóak, és gyűjtse ki a cikkből ennek a bizonyítékait!

1. felszín alatti víztípus:

Bizonyítéka:

2. felszín alatti víztípus:

Bizonyítéka:

3. felszín alatti víztípus:

Bizonyítéka:

8. feladat

Töltse ki az alábbi táblázatot! Írja be a hiányzó helyekre az eszköz nevét és a mért időjárási elemet, illetve adja meg a mérőeszköznek vagy alkatrészének a betűjelét a táblázat alatt található felsorolás alapján! Példaként a párolgásmérő kád előre beírása került. 10 pont

Eszköz neve	Mért időjárási elem	Mérőeszköz vagy alkatrésze
<i>Párolgásmérő kád</i>	<i>párolgás</i>	G)
		B)
Higrométer		
		A)
Ombrométer		
	csapadék mennyisége (intenzitása is)	

- A) két hőmérő, az egyik higanyzsákja (alsó része) nedvesíthető
- B) talajréteggel borított vizet tartalmazó betonmedence
- C) gyűjtődény
- D) fémlap 2 cm-es beosztással
- E) úszó, úszóhenger és szivornya
- F) zsírtalanított lószőr vagy hajsza fonat
- G) kör alakú, 0,6 méter átmérőjű, fehérre festett nyitott kád

9. feladat

Olvassa el az alábbi rövid szövegrészleteket, és írja alájuk, milyen víz- vagy szennyvízkezeléshez kapcsolódó eljárásról szólnak! 10 pont

A telepen található két, egyenként 4000 m³-es mezofil rothasztó toronyban a szennyvíziszapban levő, biológiai úton bontható szerves anyagokat, fehérjéket oxigén nélküli környezetben – anaerob – baktériumok bontják el, 36-38 °C-os üzemi hőmérsékleten, több mint 20 nap alatt. *Forrás: <https://www.szegedivizmu.hu/>*

Eljárás megnevezése:

.....

Minden természetes vízben találhatóak úgynevezett kolloid szemcsék, amelyek maguktól soha nem szállnak le a fenékre vagy a medencék-tartályok aljára, így csak vegyszeres kezelés útján ülepíthetőek. *Forrás: <https://bdk.blog.hu/>*

Eljárás megnevezése:

.....

... feladata a szennyvíz-eleveniszap elegy fázisszétválasztása, ami 14 m új, illetve 18 m átmérőjű régi, 3 m átlagos mélységű medencékben történik meg.

Forrás: <https://www.bekesvaros.hu/download.fcgi/>

Eljárás megnevezése:

.....

Alkalmazott berendezés:

.....

A pelyhekké összeálló mikroorganizmusok a szerves szennyező anyagból oxigén segítségével részben széndioxidot, részben saját sejtanyagot állítanak elő.

Forrás: <https://www.pureaqua.hu/home/>

Eljárás megnevezése:

.....

10. feladat

Egy szennyvíziszap-rothasztó torony magassága 15 méter, átmérője 10,5 méter. Számítsa ki a rothasztó torony függőleges helyzetű oldalára ható eredő erő értékét, ha a torony kétharmadáig van a szennyvíziszap, aminek a sűrűsége 1015 kg/m^3 . Készítse el a rothasztó torony függőleges helyzetű oldalfalára az alakhelyes nyomásábrát!

11 pont

	a feladat sorszáma	pontszám			
		maximális	elért	maximális	elért
Tesztjellegű feladatok	1.1	2		40	
	1.2	2			
	1.3	2			
	1.4	2			
	1.5	2			
	1.6	2			
	2.1	2			
	2.2	2			
	2.3	2			
	3.	6			
	4.1	2			
	4.2	2			
	4.3	2			
	4.4	2			
	4.5	2			
	4.6	2			
4.7	2				
4.8	2				
Számítást igénylő és ábrafelismerési feladatok	5.	10		60	
	6.	10			
	7.	9			
	8.	10			
	9.	10			
	10.	11			
Az írásbeli vizsgarész pontszáma				100	

dátum

javító tanár

	pontszáma egész számra kerekítve	
	elért	programba beírt
Tesztjellegű feladatok		
Számítást igénylő és ábrafelismerési feladatok		

dátum

dátum

javító tanár

jegyző